

POT PO ŽIVI DEDIŠČINI PRETEKLOSTI.

*in the footsteps
of herdsmen*

po
štopinjah
paštirjev

Šimnovec

in the footsteps
of herdsmen

po
stopinjah
paštirjev

6.740 m Dolžina poti

2 h 15 m Čas hoje

258 m Višinski metri

LEGENDA

- Točke na poti
- Pot Po stopinjah paštirjev
- Preskarjevo muzej
- Kapela Marije Snežne
- Planinska kočica / okrepčilo
- Sedežnica
- Zgornja postaja gondole

0 m 250 m 500 m

Karta: Geodetska uprava Republike Slovenije,
satelitski posnetek, november 2018

Tiha dolina

Zeleni rob

Douja raven

Gradišče

Velika planina

Bukovec

Gojška planina

Mala planina

Planina Kisovec

Kranjski Rak

Trniči in pisave

ot **PO STOPINJAH PASTIRJEV** na enajstih točkah razodeva bogato naravno, kulturno in duhovno dediščino **VELIKE PLANINE**. Ta edinstvena, skoraj 1000 ha velika srednogorska kraška planota v Kamniško-Savinjskih Alpah je eno najstarejših in največjih pašnih območij slovenskega alpskega sveta, kjer je v višinskem pasu med 1200 in 1667 m še vedno živih in delujočih sedem pastirskih selišč, prepoznavnih po svoji tipični planinski arhitekturi.

Arheološke najdbe nakazujejo neprekinjeno več kot tri in pol tisočletno prisotnost človeka na tem območju, od srednjega veka dalje pa sledimo tudi materialnim dokazom o življenju s planino. Pred več kot sto leti se je kmetijski rabi prostora pridružila prostočasna: leta 1912 so se v koči Slovenskega planinskega društva pojavili prvi turni smučarji, leta 1930 se je začelo najemanje pastirskih koč (bajtarji), z izgradnjo gondolske žičnice in smučarskih naprav ter počitniških naselij po drugi svetovni vojni pa se je na planini dokončno udomačil turizem. V dobrih sto letih je Velika planina postala eno najbolj turistično obiskanih območij v Sloveniji.

Ko stopamo po stopinjah pastirjev, upoštevajmo priporočila o varovanju narave in obnašanju na planini, da bo le-ta s svojo enkratnostjo navdihovala tudi prihajajoče generacije.

1

10 min

2

2 min

3

3 min

4

10 min

Na vrhu

Gradišče in Njivice sta starodavni zemljepisni imeni prostora, kjer se naša pot začneja in od koder seže pogled od Grintovceva in Kamniško bistriške ravni do Jadranskega morja, Dinarskega sveta in Panonske nižine.

Pastirjev dan

Pastirjev dan se začne z ranim vstajanjem in konča z zgodnjim odhodom k počitku. Vmes molze, pase, ustvarja, se hrani, opravi tlako, se družijo ...

Arhitektura

Najbolj samosvoj obraz planine in njene bivalne kulture izkazuje pastirski stan, ki ima zametke v avtohtoni ovalni, s skodlami kriti pastirski bajti.

NAMIG: Oglej si tudi muzej v Peskarjevi bajti.

Vrtača velikanka

Vrtača velikanka je ena od najbolj prepoznavnih geomorfoloških oblik površja, ki so na Veliki planini nastale kot posledica kemičnega in mehanskega preperevanja pretežno apnenčaste kamnine.

Deža in pinja

5

Prisluhni

Zvoki, ki razkrivajo razpoloženje planine, prihajajo od cingljanja zvoncev "ta zvončastih" krav vodnic. Odganjajo pa tudi zle duhove ...

10 min

6

Kamnita vrata

Skalnati samotarji, okamnele babe in dedci in skrivnostna kamnita vrata so del bogatega duhovnega sveta pastirjev.

Kamniška murka

(Nigritella lithopolitanica)

18 min

7

Rastje

Na krčevinah alpskega gozda so nastali planinski pašniki z alpskim rastlinjem, ki obsega več kot 150 rastlinskih vrst, tudi endemičnih. Pretirano nabiranje zdravilnih rastlin že ogroža njihov obstoj.

OPOZORILO:

Ne trgajte cvetja in ne nabirajte zelišč.

10 min

8

7 min

9

15 min

10

25 min

11

25 min

1

Živali

Živalski svet v gorah – v tleh, na površju, v zraku – je slikovit, privlačen in zanimiv, čeprav ga na prvi pogled ni opaziti. Vendar so divje živali naseljevale kraljestvo krav že davno pred njimi.

Pripovedna bitja

Na planini ni bilo pastirja, ki ne bi »bajal« ali vsaj slišal pripovedovati o dolgih možeh, žvižgajočih škrateljčkih, ukletniku in belih ženah.

Nebeškanje

Pastirjev prosti čas sta poleg nabiralništva, prepovedanega lova in nedeljskega plesa ob citrah, harmoniki in peresu zaznamovali dve pastirski igri: svinko bit in nebeškanje.

Vetrnici

Velika in Mala Vetrnica sta udorni, med seboj povezani snežni jami, ki se nadaljujeta v brezno, v katerem se sneg in led ohranjata v poletje.

SPOŠTOVANI OBISKOVALCI, NA PLANINO STE PRIŠLI V GOSTE, ZATO VAS PROSIMO:

- ne trgajte cvetja in ne nabirajte zelišč
- ne motite živali na paši
- ne vznemirjate divjih živali
- ne hodite zunaj urejenih poti, v jame in do kalov
- imejte pse ves čas na vrvi, pospravite iztrebke
- smeti odnesite s seboj
- s kolesi se vozite samo po cestah in kolovozih
- motorne sani pustite v dolini

OHRANIMO PLANINO ZA POTOMCE.

Občina Kamnik

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

Projekt sofinancira Evropska unija iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Republika Slovenija v okviru Programa razvoja podeželja 2014 - 2020. Za vsebino je odgovorna Občina Kamnik. Organ upravljanja, določen za izvajanje Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014 - 2020, je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Po stopinjah pastirjev
Občina Kamnik - 2019 | Oblikovanje in priprava vsebin: D.C. Studio | Besedilo: Borut Peršolja | Fotografije: Primož Hieng, Tomaž Lauko, Robert Novak, Borut Peršolja, Adobe Stock | Tisk: | Projekt je nadaljevanje študentske naloge, nastale v okviru projekta Po kreativni poti do praktičnega znanja, Filozofska fakulteta Ljubljana, 2016.